

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI

“MILLIY IQTISODIYOTIMIZDA INVESTITSİYALAR VA MOLIYAVIY
RIVOJLANISHNI OLIY MUHANDISLIK MAKTABLARI BILAN
INTEGRATSIYALASHTIRISH SAMARADORLIGI”

TEZISLAR TO‘PLAMI

2024-yil 1-avgust–27-sentabr

MAXSUS SON

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 62 sahifa.
E'lon qilishga 2024-yil 30-iyulda ruxsat etildi.*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lim muassasalari va markazlar bo'yicha prorektor v.b.
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUprofessori
Nosir Mahmudov, i.f.n. Toshkent davlat iqtisodiot universiteti professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Musayeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori
Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d.,(PhD) TAQU katta o'qituvchisi
Djudi Smetana, p.f.n., Pittsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Krissi Lyuis, p.f.n., Pittsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Ali Konak (Али Кўнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dosenti, Turkiya
Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,

Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society

Buzrukkhanov Sarvarkhan Munavvarkhanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation

Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute

Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE

Nasir Mahmudov, I.f.n. Professor of Tashkent State University of Economics

Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE

Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People's Friendship University of Russia

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University

Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja ugli, DSc, Prof., of TSUE

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan

Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE

Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute

Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia

Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction

Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey

Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE

Sevil Piriyea Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
G'afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Zamonaviy agrotexnologiyalar hosildorlik garovi	15
K.A.Sharipov, V.A.Karimov	
Oliy ta'lim tizimida iqtidorli talabalar bilan ishlashni tashkil etish. toshkent davlat iqtisodiyot universiteti va xorijiy davlatlar tajribasi.....	19
S. M. Mirzaliyev	
Tijorat banklari aktiv operatsiyalarining daromadlilikini oshirish masalalari.....	24
Adilov Mirkomil Miralimovich	
Yoshlar turizmi bilan bog'liq tushunchalarni o'rganishning nazariy jihatlar.....	27
Allayor Norboev Ismoilovich	
The importance of risk management to ensuring the stability of commercial banks	30
Abdusalomov Jahangir Oktam ugli	
Davlat oliy ta'lim muassasalarida ta'lim xizmatlari xarajatlari hisobining asoslari	33
Abduraxmanov Otabek Patidinovich	
Inson kapitalini boshqarishda inteluktual salohiyatni iqtisodiy bilimlar bilan mustahkamlash dolzarbligi	36
Kurbanbayeva Sevara Marat qizi	
Reducing corruption through tax mechanisms	39
Musayeva K.Y	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida o'zbekistonda kichik biznesning rivojlanish jarayonlari tahlili	42
Akbarov Abdulhamid Akmal o'g'li	
Davlat budjeti xarajatlarining samaradorlik indikatorlaridan samarali foydalanish orqali makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash masalalari	45
S.M.Xolxo'jayev	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari eksport salohiyati tahlili	47
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi	
Issues of greening the economy in ensuring sustainable economic growth.....	51
Nurmetova Muyassar Jumanazarovna	
Reducing corruption through tax mechanisms	54
Musayeva K.Y	
Пути повышения конкурентоспособности предприятия	56
Азларова Муштарийбегим Абдор кизи	
Makroiqtisodiy barqarorlikni ko'rsatkichlarning ijtimoiy omillari va ijtimoiy xarajatlarni moliyalashtirish yo'nalishlari	59
S.M. Xolxo'jayev	

MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI KO'RSATKICHLARNING IJTIMOIIY OMILLARI VA IJTIMOIIY XARAJATLARNI MOLIYALASHTIRISH YO'NALISHLARI

S.M. Xolxo'jayev

Tadqiqotchi

Annotatsiya: Ijtimoiy xizmatlar jamiyatga davlat tomonidan ko'rsatiladigan muhim xizmatlar bo'lib, ularni moliyalashtirish esa davlat xarajatlari borasidagi muhim ustuvor yo'nalish hisoblandi. Bunday xarajatlar ko'lami mamlakatlarning ijtimoiylashuvini bildiradi. O'zbekistonda bu boradagi mustaqillikning dastlabki kunlaridanoq keng e'tibor berilishiga qaramasdan bu boradagi ayrim mummolar ham mavjuddir. Ushbu tezisda ijtimoiy xarajatlarni moliyalashtirish ayrim o'ziga xos jihatlari hamda bu boradagi davlat siyosatini yanada takomillashtirish masalalari yoritiladi.

Kalit so'zlar: xarajat, ijtimoiy xarajatlar, moliyalashtirish, moliyalashtirish, davlat budjeti, umumta'lim, maktab, xarajatlar smetasi, birinchi darajali budjet taqsimlovchilari, ikkinchi darajali budjet taqsimlovchilari, ijtimoiy soha, sog'liqni saqlash.

Abstract: Social services are important services provided by the government to society, and their financing has been considered an important government priority in terms of expenditure. We are talking about the socialization of countries depending on the scale of such expenses. Despite the fact that Uzbekistan has paid great attention to this issue since the first days of independence, some problems in this regard still exist. This dissertation highlights some specific aspects of financing social expenditures and issues of further improving public policy in this regard.

Key words: Expenses, social expenses, financing, financing, state budget, general education, school, cost estimates, first-order budget allocators, second-order budget allocators, social sphere, healthcare.

Аннотация: Социальные услуги являются важными услугами, предоставляемыми государством обществу, и их финансирование считалось важным приоритетом государства с точки зрения расходов. Речь идет о социализации стран в зависимости от масштабов таких расходов. Несмотря на то, что Узбекистан с первых дней независимости уделял этому вопросу большое внимание, некоторые проблемы в этом плане все ещё существуют. В данном тезисе освещены некоторые специфические аспекты финансирования социальных расходов и вопросы дальнейшего совершенствования государственной политики в этом отношении.

Ключевые слова: расходы, социальные расходы, финансирование, государственный бюджет, общее образование, школа, смета расходов, распределители бюджета первого порядка, распределители бюджета второго порядка, социальная сфера, здравоохранение.

O'zbekiston moliya tizimida ijtimoiy xarajatlarni moliyalashtirish dolzarb masala bo'lib qolayotganligi sir emas. Chunki, bu sohani rivojlantirish davlatning muhim ijtimoiy siyosati hisoblanadi. Bu holat aksariyat holatlarda Davlat dasturlari doirasida amalga oshiriladi. Umuman, ijtimoiy xarajatlar tarkibiga ta'lim (oliy, o'rta maxsus, umumta'lim va maktabgacha ta'lim), sog'liqni saqlash, madaniyat, fan va shu kabi ijtimoiy hayotimizning muhim sohalari kiradiki, ularni moliyalashtirish orqali davlatlarning ijtimoiy siyosati ro'yobga chiqariladi, ta'kidlaganimizdek, ushbu sohaga sarflangan xarajatlar davlatning ijtimoiylashuvini bildiradi, o'z navbatida, davlatning bunday ijtimoiylashuvi esa, aholining turmush darajasi oshib borishidan dalolat beradi. Aynan O'zbekistonda bu masalaga mustaqillikning dastlabki kunlaridan e'tibor berib kelinayotganligi ahamiyatlidir.

1-jadval. 2024 yilda Davlat dasturlari va tadbirlarini moliyalashtirish uchun ajratilayotgan mablag'lar (mlrd so'mda).

Davlat dasturlari va tadbirlar	2023	2024
JAMI	64 156	53 093
Ta'lim sohasi bo'yicha jami, shundan:	4 036	4 775
maktabgacha ta'lim sohasi bo'yicha	97	
xalq ta'limi sohasi bo'yicha	2 249	2 530
oliy va o'rta maxsus ta'lim sohasi bo'yicha	1 690	2 245
Fan (ilmiy tadqiqot muassasalari) sohasi bo'yicha	1 361	1 802
Sog'liqni saqlash sohasi bo'yicha	1 473	2 168
Madaniyat sohasi bo'yicha	531	508
Sport sohasi bo'yicha	608	742
Boshqa ijtimoiy himoya tadbirlari uchun xarajatlar	250	600
Tadbirkorlik va aholi bandligini ta'minlash xarajatlari	1 797	1 932
Qishloq xo'jaligi sohasi bo'yicha	1 024	1 202
Iqtisodiyot xarajatlari bo'yicha	1 964	1 813
Boshqa maqsadli tadbirlar	20 047	9 164
Subsidialar, jami	31 065	28 388
shu jumladan:		
tabiiy gazni sotib olish va sotish narxlaridagi tafovutni qoplash	18 769	9 500
elektr energiyani sotib olish va sotish narxlaridagi tafovutni qoplash		2 500
jamoat transporti zararlarini qoplash	705	1 500
nodavlat maktabgacha ta'lim muassasalariga budget subsidiyalari	2 769	3 038
issiqlik ta'minoti korxonalari zararlarini qoplash	1 805	4 497
aholi tomonidan uy-joylar sotib olish uchun subsidiyalar	1 168	1 500

Respublikamizda Davlat dasturlari va tadbirlarini moliyalashtirish uchun ajratilayotgan mablag'larga e'tibor qaratadigan bo'lsak, ularning aksariyati ijtimoiylashganligini ko'rishimiz mumkin. Agar, 2023 yilda jami dasturlar uchun 64 156 trln. so'm ajratilgan bo'lsa, ijtimoiy xarajatlar uchun jami 12 295 trln. so'm yoki jami dasturlarga ajratilganlar qariyb 20 foizi ijtimoiy yo'nalishdagi tadbirlarga sarflangan. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti va Hukumati qarorlariga muvofiq 2024-yilda esa jami Davlat dasturlariga ajratilgan mablag'lar 53093 trln. so'm bo'lib, ularning 6458 trln. so'mi ijtimoiy xarajatlarga ajratilgan. Davlat dasturlari va tadbirlarini amalga oshirish uchun Davlat budjetidan 2024-yilda jami 53,1 trln. so'm mablag' ajratilishi ko'zda tutilgan. Ushbu mablag'lar iqtisodiyot, ijtimoiy soha, transport-kommunikatsiya, texnik-muhandislik, energetika obyektlarini qamrab olgan infratuzilma tarmoqlarini rivojlantirish bo'yicha davlat dasturlarini o'z vaqtida moliyalashtirishni ta'minlash imkonini beradi.

2023-yilda respublikamizda ijtimoiy sohani rivojlantirish va uni moliyaviy qo'llab-quvvatlash borasidagi holatni tahlil qiladigan bo'lsak quyidgilarni keltirish mumkin:

2023-yilda respublikamizda ta'lim va fanni yanada rivojlantirish uchun 2023-yilda 1,7 trln. so'm, Davlat budjeti jami xarajatlarning 0,6 foizini tashkil qilgan, jumladan: innovatsion rivojlanish va novatorlik g'oyalarini qo'llab-quvvatlash jamg'armasiga 670,0 mlrd. so'm, doktoranturaga ajratilayotgan kvotalar sonini oshirish xarajatlarga 691 mlrd. so'm mablag'lar ajratilgan.

2023-yilda sog'liqni saqlash sohasi xarajatlari 28,4 trln. so'mni yoki tasdiqlangan parametrlarga nisbatan 1,8 foizga oshgan holda jami xarajatlarning 10,1 foizini tashkil etgan. 2023 yilda dori vositalari, tibbiyot buyumlari, vaksina va bakpreparatlar uchun xarajatlarga 2,8 trln. so'm hamda tibbiyot muassasalarini oziq-ovqat bilan ta'minlash xarajatlarga 676,6 mlrd. so'm mablag' yo'naltirildi, 2023-yil oxirigacha sog'liqni saqlash sohasi bo'yicha davlat dasturlari va tadbirlariga 1 518 mlrd. so'm mablag' yo'naltirilgan bo'lib, tasdiqlangan budjetda nazarda tutilgan mablag'lardan 34 mlrd. so'mga ko'p. Jumladan, onkologik kasalliklarni davolashga yordamni takomillashtirish va onkologik kasalliklarni davolash xizmatini yanada rivojlantirish bilan bog'liq xarajatlarga 150 mlrd. so'm (+12 mlrd. so'm), gematologiya, transfuziologiya xizmatlarini rivojlantirish hamda onkoge-matologik va davolash qiyin bo'lgan kasalliklarga chalingan shaxslarni yanada qo'llab-quvvatlash xarajatlari 145 mlrd. so'm (+45 mlrd. so'm), ftiziatrya va pulmonologiya xizmatini yanada rivojlantirish xarajatlari 69 mlrd. so'm (+69 mlrd. so'm), buyrak va jigar transplantatsiyasi jarrohlik amaliyoti o'tkazilgan bemorlarni dori vositalari bilan ta'minlash xarajatlari 118 mlrd. so'm (+95 mlrd. so'm) yo'naltirildi.

Madaniyat sohasiga xarajatlar 2023 yilda 2,4 trln. so'mni yoki tasdiqlangan parametrlarga nisbatan 2,1 foizga oshgan holda Davlat budjeti jami xarajatlarning salkam 1 foizini tashkil qildi. 2023 madaniyat sohasi bo'yicha davlat dasturlari va tadbirlarga 531 mlrd. so'm mablag' yo'naltirilgan bo'lib, tasdiqlangan budjetda nazarda tutilgan mablag'lardan 51,0 mlrd. so'mga ko'p. Jumladan, "O'zbekkino" Milliy agentligi tomonidan badiiy, qisqa metrajli, hujjatli, multiplikatsion filmlarni ishlab chiqarish, ularni dublyaj qilish, subtitrlash, qayta tiklash (restavratsiya) va reklama ishlarini amalga oshirish xarajatlarga 90 mlrd. so'm (+20 mlrd. so'm), madaniy meros obyektlarini restavratsiya qilish va tiklash, shuningdek arxeologik ishlar uchun xarajatlarga 187 mlrd. so'm (37 mlrd. so'm) yo'naltirilgan.

Sport sohasiga xarajatlar 2023-yilda 2,3 trln. so'mni yoki Davlat budjeti jami xarajatlarning 0,8 foizini tashkil qilgan. 2023-yil oxirigacha sport sohasi bo'yicha davlat dasturlari va tadbirlarga 608 mlrd. so'm mablag' yo'naltirilgan bo'lib, tasdiqlangan budjetda nazarda tutilgan mablag'lardan 1,1 mlrd. so'mga ko'p. Jumladan, sport va ommaviy jismoniy tarbiya tadbirlarining kalendar rejasi uchun 211 mlrd. so'm (-12 mlrd. so'm), olimpiada sport musobaqalariga tayyorgarlik ko'rish xarajatlarga 218 mlrd. so'm (-2 mlrd. so'm), O'zbekiston futbolini qo'llab-quvvatlash jamg'armasiga qo'shimcha 25 mlrd. so'm (+25 mlrd so'm) mablag' yo'naltirildi.

Ijtimoiy nafaqalar, kam ta'minlangan oilalarga moddiy yordam va kompensatsiya to'lovlari xarajatlari 2023-yil oxirigacha 19,1 trln. so'm, tasdiqlangan parametrlarga nisbatan o'sish 10,7 foiz va Davlat budjeti jami xarajatlarning 6,8 foizini tashkil etgan. Shu jumladan, kam ta'minlangan oilalarga bolalar nafaqasi va moddiy yordam xarajatlarga 12,3 trln. so'm yoki tasdiqlangan budjetga nisbatan 1,8 trln. so'm ko'p mablag' ajratilgan. Ijtimoiy himoya xarajatlarning tasdiqlangan parametrga nisbatan oshishi 2023 yil davomida ijtimoiy nafaqa oluvchi oilalar sonining 2 198 mingacha (+336 ming oila) ko'payishi hamda nafaqa tayinlash mezonlarining takomillashtirilishi va nafaqalar miqdorining 2023-yilgi budjet qonunida nazarda tutilgan muddatlardan oldin oshirilishi bilan izohlanadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti va Hukumati qarorlariga muvofiq 2024-yilda Davlat budjeti hisobidan ijtimoiy-iqtisodiy, transport-kommunikatsiya, eksportni rag'batlantirish, qishloq xo'jaligi, aholi bandligini ta'minlash kabi sohalarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash maqsadida ajratilishi belgilangan subsidiyalarning umumiy qiymati 28,4 trln. so'mni tashkil etadi. 2024-yilda esa, ijtimoiy yo'nalishdagi xarajatlar bo'yicha quyidagi budjet parametrlari belgilab olingan:

maktabgacha ta'limdagi qamrov darajasini 80 foizdan oshirish, jumladan, maktabgacha ta'lim xizmatlari nodavlat sektorini yanada rivojlantirish orqali qamrab olingan bolalarning nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlaridagi qamrovini 30 foizga yetkazish;

davlat xususiy sherikchilik (DXSH) shaklidagi nodavlat bog'chalarga davlat tomonidan bolalarni imtiyozli shartlarda qabul qilish bo'yicha o'rnatilgan majburiyatlarni qisqartirish orqali ular daromadlarini oshirish va bu orqali raqobatbardosh tadbirkorlik muhitini yaratish;

umumta'lim maktablari o'quvchilarini Finlyandiya tajribasi asosida yaratilgan yangi avlod darsliklari bilan ta'minlashni davom ettirish;

yangi o'quv o'rinlarini yaratish, shu jumladan, ushbu yo'nalishga xususiy sektorni keng jalb qilish va ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash choralarini ko'rish va shu kabilar.

Umumiy xulosa qilish mumkinki, ijtimoiy yo'nalishdagi xarajatlarning yo'nalishi O'zbekistonda aholining ta'lim olishga bo'lgan ehtiyoji, sog'liklarini mustahkamlash, ilm-fanni rivojlantirish hamda ularning madaniy hordiq chiqarishlari hamda sog'lom turmush tarzi garovi bo'lgan sportni rivojlantirishga xizmat qilmoqdaki, bu sohaning davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishi aholining turmush darajasini ko'tarishga qaratilgan moliyaviy siyosatni tavsiflaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Ўзбекистон Республикасининг Бюджет Кодекси. <https://lex.uz>
2. Ўзбекистон Республикасининг "2024 йил учун Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджети тўғрисида" Қонуни, 25.12.2023 йилдаги ЎРҚ-886-сон. <https://lex.uz>
3. Ўзбекистон Республикасининг Ўзбекистон Республикасининг 2025–2027 йилларга мўлжалланган Фискал стратегияси. <https://shorturl.at>
4. Bloom D., Canning D. The Effect of Health on Economic Growth, a Production Function Approach//World Development, 32. 2004. – pp. 1–13.
5. Goldin C. and Katz L. The Race between Education and Technology//Cambridge, MA: Harvard University Press. 2009.
6. Рахмонов Дилшоджон Алиджонович. Ўзбекистонда ижтимоий соҳани молиялаштиришнинг методологик асосларини такомиллаштириш 08.00.07 – молия, пул муомаласи ва кредит иқтисодиёт фанлари доктори (dsc) диссертацияси автореферати. Тошкент – 2018, 7–б.
7. Мирходжа Диёра Алишеровна Ўзбекистонда мактаб таълимини молиялаштиришни такомиллаштириш 08.00.07 – молия, пул муомаласи ва кредит иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) диссертацияси автореферати. Тошкент – 2021, 7-б.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024-maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

